

רעז'ס פסק זמקתא כר' יוחנן וזקופתא כרז, עיין כסף משנה פרק י' הלכה י"ד :

רב פסא אחר לאפוקי דם דם, לכאורה למד עוקצא לאפוקי על אשכח ח"כ ה"ל סתם ואח"כ מחלוקת צדקה מסכתא והלכה כרז יהודה, משא"כ לר"ם ול"ע זמניי שלמה בשמעתין :

הממציא יש מאין, יעורנו בחי' המוציא יין.

דף ע"ז ע"ז כוס של צרכה. כ' חוק' ד"ה ויעמוד על רביעית וכו' ועוד י"ל דדוקא מקדש עכ"ל, והס' מהרש"ל הא ד' כוסות יש ג"כ כוס של קידוש, וי"ל דצט"ר כוסות אע"ג דשיעור רביעית מ"מ קני כשיטתו רובא דקסא, כמלא אחר שפחה כוס של קידוש מלא לוגמ"י שהוא קלם יותר מרביעית יחזיק לו כוס רביעית וישתה ממנו רובא דקסא ועוד יחזיק כוס דרסמ"י וישתה רובא, וז' מיעוטי דמרי כפי אמצעי יסלימו מסקנות מה שה' כוס של קידוש יותר מרביעית ויכול למוציא כוס רביעי כשיעור וק"ל :

דף ע"ז ע"א. כל חמורא דלא דרי וכו' כ' חוק' מ"ס סנהדרין אל יסגר המוצא וכו'. המגיל הסנהדרין רובם לנים ומיעוטם לנין ממוציא דע"ז להורות אע"ג דהמיעוט חריפי טפי כיון מ"מ הלכה כרובא כד נפיק ד"ק הלכה כר"ם דנפיקי אע"ג דר"ם חריפי, ומורוה מסתמא אחרון שכן ענין טפי הנמשל לנים יחזיק שהלכה כמותם כמו שהיה ד"ם ענין טפי ומוציא זכו שנקצע הלכה כמותם :

דף ע"ז ע"ב. כל מה שצרכה הקצ"ה צעולמו לא צרכה דבר אחד לצטלה, אח"כ אני צריה וחצרי צרי' צדקה הוא אינו מתגבר במלכותי ואני אינו מתגבר במלכותי, והענין כי צדקה אלו חוקצים כל העמים כחמור הרחיים קוצב קוצב הכלי שיהו ממקומו כי הוא קצור עינים וקצורו להכלית צעולמו אשר קצור עיניו וכן כל אנשי עולם קציר יתהלכו צעולי לדיק או ענין כולם לדיקם שיתלכו הכל מוכנים לפניהם ויעבדו השי"ת. ואח"כ חצרי צרי' צדקה אינו מאמין זה התכלית האמיתי ואומר דהפוך כי הוא מומקיימי עוה"ו ומייסדו. ואח"כ עבדי ה' מחריצי קרחה כי זה התכלית שאלו אומרים לדבקה זו הם אינם מאמינים, ולדבריהם הצרי' שצריך שהם עבדי ה' יצטלו לצעול לגמרי, ויען כי לא צרכה דבר אחד לצטלה, על כן להאמין קצרה הרשעוה הכל וק"ל :

חז"י דהוא דרימא דעתי, הא דהוא דדא דעתי' דקדא' אצי חמורא משום דהוא חתן הדך צדית חמור ולא חטא ע"כ דרימא דעתי' ע"ד להזהר פניו דרז ספלה צב' ע"פ ק"ג ע"ז ועיין קדושין י"ב ע"ז ופ' רש"י ד"ה ועל חמורא דריי צית חמורא ע"ש :

ונשא השעיר עליו. בגמרא שבת דף ע"ז ע"ב איתא, מ"ט עיי' מסנן צרישיהו והדר אמרי א"ל כצריהו של עולם דצרישא חסוכא והדר נהורא, מ"ט ה"י מייבסין והכי מייבסין הכי מייבסין מייבסין מייבסין והכי דלא מייבסין מייבסין מייבסין עכ"ל הגמרא. עיי' מ"ס מהרש"ל ח"א דברים ראויים לומר שאלוהי. מ"מ יש לי לדקדק לדברי' אכתי מלי שבי לו כצריהו של עולם היא גופא קשי' מדוע רמז הקצ"ה אז שם מלכות יין קודם למלכות ישראל, גם לשון מייבסין מייבסין דוחק מייבסין מייבסין ה"ל לומר ולולי דצרי' ז"ל היה אפשר לומר כך דהנה עשו ושר שלו כקראים שיערים והן הנה שני שיערי העלם כידוע. ומצוה כן צמחש וכשא השעיר עליו את כל עונות צרי ישראל שיעשה ימים הקצ"ה כל עונות ישראל על אדום עיין צילקוט פ' אחרי, והנה עתה מלכות אדום היו לריה לראש ואחריו יאיר נחיצ יעקב וועשה אבות סימן לצבים שכן ה' צלדחם ויאל הראשון אדמוני וכו' ואחריו יאל אחיו גם אז יאל עשו צראשון למעשה עה"ו וכבר פירשנו במקום אחר וידו אוחזת ידו סיניו רשותו של יעקב אוחזת בעקב פ' צוק ימי עשו אז יתחיל יעקב להסתנף, והענין לזה צדקה כי אין העוה כיכר כי אם צדקה שקדושת שמו הגדול כיכר יותר כשיעשה לנו כל הנשים והנפלאות אחר היותו כנענים תחת ידי עשו והפוך הכל לעושה וכן נאמר ואחר צלצץ מן ילד לי את אלה ואכתי שכולה וגלמודה, והנה זה היה הענין בצריחת העולם שצחלה צרה המושך המורה לגלות כנענה גם לצדקהם אצונו צין הצתרים, והנה חומה משיכה גדולה נופלת עליו אחרו צמחש זה שיעבוד מלכותי, ואח"כ יהי אור ואז ירח אלהים את שאור כי עוז כיכר עוזו צדקה מקדש זהו ממש כ"ל והאור היינו גאלה אמיתית חסו אור הנגה ללדיקים לע"ל, והיינו ששאל מ"ט עיי' סיניו עשו מקני צרישי' מומי אלו ולצדד צרישי' זה יעקב שה פורה וגם עיי' צרי' עשו מקני צרישא היו לריה לראש והדר צעת הגאולה אחריו ישראל כ"ל והשיב לו כצריהו של עולם חסוכא והדר נהורא כ"ל שכיב העוה צדקה. ואח"כ שאל לו מ"ט מייבסין וכו' יוצן הנה כתי' ציעני' צנצנאות לור שהוא ראש מערופולין של אדום שלאחר צענים שנה צימי מלך אחא אח"כ חורבנה צבנה עוד, ואח"כ נודע עת קילה משא"כ אכתי אלה פה כללו היום ספו שנה אלה קול חסד חסד חסד למשאל צע"ה והסך קהים עויר וכו' הנה אף שצדקוהו אשכר למחר לרגל על הקץ אחר ז"ל לא גלו ישראל אלא כדי שיתקפו עליהם גרים

בגון שיצט צו כקלע וכמ"ס חו"א שדג עלמו מירב מיתחתו, צין לדה לביעות קלע ע"י מרכסחו צלחמן שעל נעילה נשמה שמועילה לא מחייב משום שהוא קרוב מיתחתו ומ"מ עודנו חי וכבר חסדו כמות ומ"מ דמי' לליל טפי ולא שפלווה מות מומי, ודברי מהרש"ל צדקה אינם מוציאים :

מתעסק הוא אלא נעילה נשמה. לל"ע לפי שיטת חוק' לעיל ע"ז ע"ב ד"ה נחכוון וכו' וכן פ"ד דצבועות וסם צבירות, דמתעסק דצדד היחר עלה צידו דבר איסור זה ממועט בכל איסורים שצדורה מדכחצי צה חזן מחלצים ועניות ולא לריד לזה טעם דמלכח מחשבה וא"כ צדקה גם צדקה ונעניי פטור, דוקא נחכוון לחתוך מחסור זה ועלה צידו מחסור אחר נחכוון לדבר איסור דצדקה איסורים צבנה כגון רלם לשחוט עולה צדקה ועלה צידו קרצן אחר חייב ומ"מ צבנה כה"ג פטור משום דלא הוה מלכח מחשבה צבנה מחייבי' צדקה ונעניי משום דמקלקל חייב מתעסק נמי חייב, ולפ"ז ל"ע מלי מומי ש"ס מחסורות הא החס מחסוק צדד היחר ה' לחול החסוק של שנה ועלה צידו איסור החסוק של א' צבנה ופטור מדכחצי צה כדאמר ר"א צעולמו צמחש דכריתות שם ומ"מ מחייב ר"א צבירות. ור"י נמי לא פטור רק משום דעירי מזה אלא צבנה לא ואח"כ מה ענין מחסוק צבירות ועלה צידו איסור דפיק צבנה, מה ענין זה למלכח מחשבה, מיהו צ"ל דלא ממועט וזה אלא עוקב צבירות גמור אלא צבנה דבר איסור הוא אלא שדמי שנה מ"מ מקרי מתעסק צבירות ועלה צידו איסור היינו של א' צבנה ולא אימנע וזה, אלא מומי שאל נחיימא מחשבה שצחלה לז חסוק צבירות פטור משום מלכח מחשבה והנה צדקה הוה ומקלקל חייב מתעסק נמי חייב כ"ל. וא"כ קשה אחת דשומעין דלא לעולם מחסוק מומי קאמר דהיינו עסיק צבירות לפולמו חי ועלה צידו איסור שגול נשמה וממנע וזה ולא שייך הנה לצדקה הוה ומקלקל חייב דלא מלכח מחשבה וממנע ל' אלא מדכחצי צה ככ"ל ולק"מ ול"ע :

והנה מ"ס חוק' דמתעסק היינו אינו מתכוון דלא אחי' מומי מלכח מחשבה דצדקה איסורים נמי מומי, עיין ח' ר"ן ר"ס הכנסים דצדקה איסורי חורה דוקא צבירי' לארין כגון כלאים ללבוש מומי חין מתכוון. אלא חייבי' כריתות דקפיד רחמנא אשגגה לחייבי' חמורא חין מתכוון נמי שרי משא"כ שנה אע"ג דאיסור סקילה מ"מ כיון דמלכח מחשבה אחר חורה פטור חין מתכוון ח"כ הדר' קושי' חוק' לדוכה, ועכ"ל דמתעסק מומי קאמר וכמ"ס לעיל :

מפי' כיחל ל'. דברי מהרש"ל חומהים דהא חליטריך למימר טפי כיחל ל' נשום ל' יהודה דלחי קלקולו יחר ופטור משום קלקול, והנה קושי' חוק' ארש' י"ל דחרי גומי א"ל איכא, אי רק לא איכא ל' פטור משום דלא הוה מלכח מחשבה וצדקה חייב כי הרי גומי ולא דמי לארש' דצדקה, מ"ס פ' רש"י הכא לא כיחל ל' כלל וזכי הרי אפי' צדקה ונעניי פטור דמי הרי גומי לא הוה צמחש ולא מומי מלכח מחשבה, וזה מייבסין דברי רש"י דשומעין וגם סתירה ש"ס דמגינה עם ר"ם נחנקין דמית חוק' וק"ל :

כי היכי דלייל טפי. עומ' חוק' דלחייב משום נעילה נשמה ע"י הדם, ולרמז'ם דכל נעילה דם הוא מפרק דש, ח"כ לק"מ דהא צדקה מחייב משום דש ופטור :

שוחט משום מלי מחייב. פירש' צמחקה נמי קני עכ"ל, י"ל דהוא קד"א דחתיכה. סקיימא היינו אצ מלכח דהוא צמחשן צבירה וכי היכי דלמפי' שארי מלכח ה"ה הך וזהו כ' רש"י מלי' שחטבו סקיימא כלל דלמפי' נעולו נשמה צדקה אחר, וממני אה"כ דלא צדקה חליא וילחא, אלא כל הנוטל נשמה ע"י שום אופן חייב. אלא אכתי לל"ע מלי' שחטבו צדקה כלל דלמפי' קצור דלת צבירה וממני מלכח. עיין מ"ס ע"ז ע"ז ועיין רמז'ם פ"ח מעירובין ה"ל ח' ול"ע לכאורה, ועיין מהרש"ל מהדורא צדקה :

רב אחר משום לוצע. ע"י ש"ע סק"י ט"ז צ"ב צמח ר"א מומי דחין לביעה צבירות ל"ל היינו למפי' דק"ל חין עיבוד צבירות ה"ה חין לביעה, אלא רב ק"ל כמ"ד יש עיבוד צבירות וה"ה יש לביעה, וא"כ מייבסין פסק הרמז'ם דפסק כשומאל דלא כרז משום דקיי"ל כרז לקמן חין עיבוד צבירות, ועיין מ"ס ק"י ט"ז סק"י דש פוסקים דלאורחא יש מליכה, פ' דק"ל דרז אפי' ורבה צר ר"ה ורזא לא פליגי, ולפ"ז דוקא חין מליכה לאורכין כשומנע מעשה חוכלין אלא לאורכא דחין המליכה לחייון להטעים המלכח אלא לקיים הצדק עד שעה האוכל וממנע עוד צבירות משום יש צו משום מליכה ח"כ ה"ה צבירה נמי חין לביעה צבירות ח"מ הכא כיחל ל' ליתחוק צית השחמט היינו לוצע מעשה ען צבירות שומי' מחייב משום לוצע, וא"כ דברי ר"א מומי דברי רמז'ם אינם מייבסין, עיין חולין קכ"ט ע"א הך דמעשה ען שומי' ע"ש :

דף ע"ה ע"ה המנפה צבלי זכוכית. עיין לעיל ע"ז ע"ז חוק' ד"ה צבירות וכו', וי"ל קושיא דלקמן ק"ז ע"ז ע"ז צבירות לריכותא וסוד מסיק ד' יוחנן ק"ל ממת משום מכה צבירות ח"כ כ"ס עייל שופחא צבירות דמלח, וא"כ ר"ל דמנפה צבלי זכוכית כר"י ק"ל, מיהו